

науки»: зб. наук. праць. Полтава: ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2015. Вип. 15. С. 336-342.

10. Щербаков А.И. Психологические основы формирования личности советского учителя в системе высшего педагогического образования. М.: Просвещение, 1967. 266 с.

Таблер Т.
аспірант кафедри педагогіки
та педагогічної майстерності
МДПУ імені Богдана Хмельницького

ПРАКТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІАЛОГУ ВЧИТЕЛЯ ТА УЧНІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ

Взаємодія вчителя та учнів на уроках математики сприяє проведенню продуктивного навчання. Розглядаючи діалог між вчителем та учнями на уроках математики, перш за все, звернемося до поняття методів навчання в методиці навчання математики. Українські дослідники, педагоги розглядали це поняття, тлумачили його та надавали класифікацію за різними ознаками.

Ми в своєму дослідженні спирались на класифікацію українського дидакта Бевза Г.П. щодо методів навчання математики, які поділяються на методи учіння та методи навчання. Педагог виділяє дві групи методів учіння: репродуктивні (нетворчі) та продуктивні (творчі). До першої групи належать наслідування, копіювання та заучування. До другої групи належать метод спроб та помилок і дослідницький метод. Методами навчання називають найважливіші способи навчання. Таке визначення поняття методів навчання є досить ємним і немає строго означення. Оскільки навчання – діяльність учителя, то й методи навчання Бевз Г.П. співвідносить перш за все з цією діяльністю та виділяє наступні методи: методи активізації уваги учнів; методи викладу нового матеріалу; методи закріплення знань і вмінь; методи навчання розв'язування задач. Методи учіння не включаються до методів навчання [1]. З цього слідує, що методи учіння зосереджені навколо учня, де

вчитель контролює процес учіння, а методи навчання – це інструмент у руках вчителя, який використовується задля навчання учнів.

Найважливішими складовими процесу навчання є дії вчителя та учнів, їх взаємодія, тобто інтерактивність, термін походить від англійського слова *interaction*, яке в перекладі означає «взаємодію». Інтерактивність – поняття, яке розкриває характер і міру взаємодії між об'єктами. Інтерактивність – це двосторонній діалог між викладачами та учнями, мета якого допомогти учневі перетворити інформацію загального характеру в особисте знання [2].

Проаналізувавши поняття інтерактивних методів, методів учіння, навчання, ми пропонуємо наступну схему (рис.1.), де активний діалог між учнями та вчителем, тобто їх взаємодія, а отже і інтерактивні методи, є перетином продуктивних (творчих), іншими словами, активних методів учіння та активних методів навчання.

Рис.1. Класифікація методів навчання [складено автором]

Практика застосування комп'ютерів в освітньому процесі спонукала вчених ввести корективу до класифікації методів навчання, з урахуванням можливостей вчителів та учнів взаємодіяти за допомогою комп'ютерно-інформаційних технологій. Лапінський В.В. [2] розглядає поняття інтерактивності як безпосередню взаємодію, спілкування учасників навчального процесу, так і взаємодію, яка опосередкована сукупністю комп'ютерно-орієнтованих засобів. Отже, інтерактивність передбачає, перш за все, діалог, у процесі якого здійснюється взаємодія учня й учителя,

можливо опосередкована через програмно-апаратні засоби (комп'ютер, планшет, інтерактивна дошка), взаємодія учня й педагога-розробника авторського дидактичного засобу.

До сучасних інтерактивних програмних засобів відноситься авторський педагогічний програмний засіб «Конструктор інтерактивних плакатів» автори Бельчев П.В., Таблер Т.І., який призначений для створення електронних інтерактивних плакатів з математики з метою забезпечення високого рівня наочності навчального матеріалу. Впровадження цього комп'ютерного педагогічного програмного засобу відбулось під час роботи на сертифікаційних курсах серед вчителів математики міста Мелітополь. Вчителі підкреслили, що завдяки використанню на уроках інтерактивного плакату та інтерактивної дошки відбувається постійна взаємодія між учасниками освітнього процесу, учні проявляють зацікавленість до уроку, ведуть діалог як з вчителем так і з однокласниками, вони є більш відкриті до спілкування.

Так під час використання на уроках математики інтерактивного плакату учні самостійно відкривають матеріал в залежності від підготовки до уроку, вчитель виконує роль наставника та корегує його вибір, звертає увагу на підготовленість учнів до уроку, взаємодія відбувається через інтерактивний плакат. Під час використання інтерактивної дошки на уроках математики, приведемо приклад, де інтерактивність відбувається під час перевірки домашнього завдання: відскановане домашнє завдання обраного одного чи декілька учнів спроектувати на інтерактивну дошку, учні коментують розв'язок задачі та корегують отримане зображення; у випадку неправильної відповіді вчитель організує дискусію, занотовуючи та коментуючи думку кожного, що сприяє розвитку активності, комунікативності та відкритості кожного учня. Отже, сучасні технічні засоби навчання є помічником вчителя в реалізації інтерактивності засобів навчання математики.

Список використаних джерел:

1. Бевз Г.П. Методи навчання математики: навч.-метод, посіб. / Г.П. Бевз. - К.: Генеза, 2010. – 117 с.

2. Лапінський В. В. Навчальне середовище нового покоління та його складові [Електронний ресурс] / В. В. Лапінський//. – Режим доступу: http://www.i.npu.edu.ua/files/Zbirnik_KOSN/13/05.pdf

3. Рябчич Т.І. Впровадження інтерактивної дошки Smart Board як новітнього комп'ютерно-орієнтованого засоба навчання на уроках математики в старшій школі/Т.І. Рябчич, П.В. Бельчев //Вища освіта України –К.: Додаток 2 до №3, том IV (29), 2011. – С.623-630

Тамбовцев Г.,

кандидат географічних наук, доцент
доцент кафедри фізичної географії і геології
МДПУ імені Богдана Хмельницького

Іванова В.,

старший викладач кафедри фізичної географії і геології
МДПУ імені Богдана Хмельницького

Сапун Т.,

асистент кафедри фізичної географії і геології
МДПУ імені Богдана Хмельницького

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ЕКСКУРСІЙ В ПРИРОДУ В ЕКОЛОГІЧНОМУ ВИХОВАННІ ШКОЛЯРІВ

Екологічна освіта – безперервний процес навчання, самоосвіти, накопичення досвіду і розвитку особистості, спрямований на формування ціннісних орієнтацій, норм поведінки і отримання спеціальних знань з охорони навколишнього природного середовища та природокористування, реалізованих в екологічно грамотній діяльності [6,143-146].

Екологія протягом всього часу існування зазнала бурхливий розвиток, у міру якого з приватної біологічної дисципліни вона перетворилася на всеосяжну, що включає питання, як більшості природничих наук, так і багатьох гуманітарних таких як – географія, біологія та ін. [4,с.136-138].